

A betegség heveny (acut) kórformájának háziserőseken megfigyelhető tünetei: étvágytalanság, bágyadtság, gyengeség, bizonytalan mozgás, magas láz (40,5-42 °C), testszerte vérzések a bőrön (különösen a füleken, a has alján, és a combokon), a bőr vöröses-lilás elszíneződése, hányás, véres-habos orrfolyás, vércsíkos, vagy véres hasmenés. A vemhes kocák elvetélhetnek. A betegségre gyanút keltő tünetek előfordulását és a sertés elhullását az állattartó köteles haladéktalanul bejelenteni az állatorvosnak. A magyarországi törvényi rendelkezéseknek megfelelően az állattartó akkor is köteles az állatorvost tájékoztatni, ha az ASP gyanúját ugyan nem észlelte, de állata megbetegedett.

Az állattartót érintő bejelentési kötelezettség az állatfelvásárlással és állatszállítással foglalkozókra, a vágóhidak üzemeltetőire, a vadaskertek, vadsparkok és vadfarmok tulajdonosaira is vonatkozik.

A betegség megállapítása

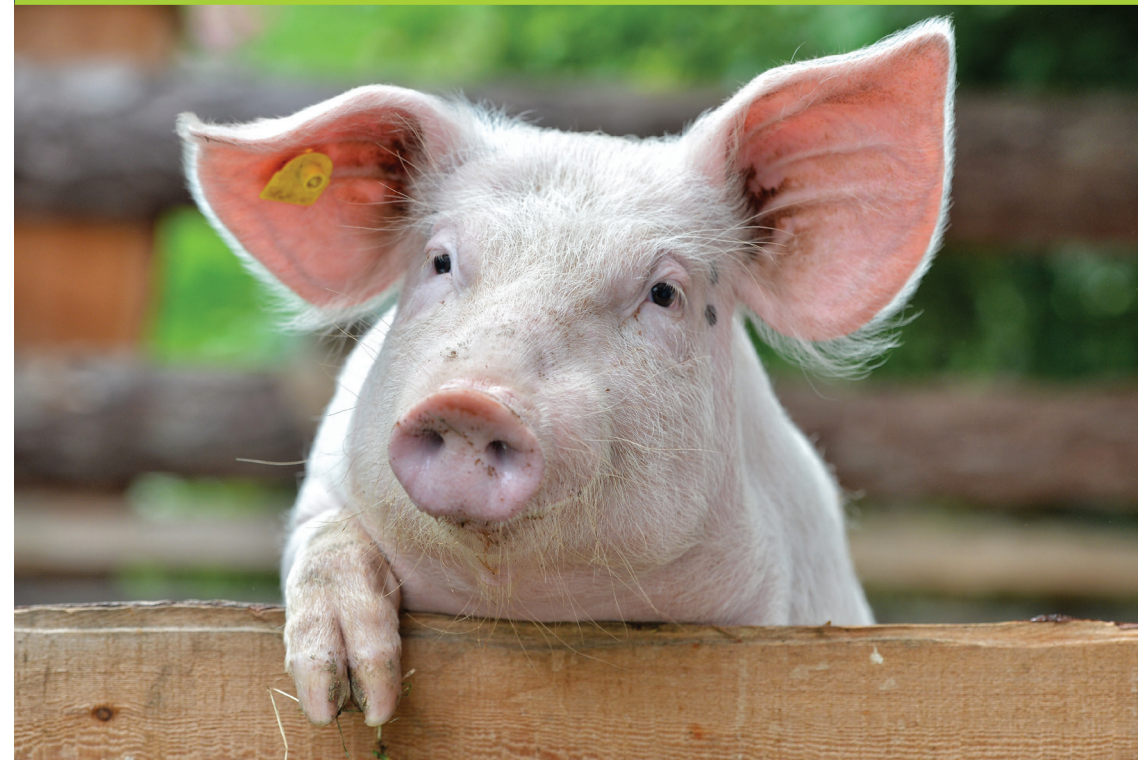
Az ASP megállapítása és a hasonló tünetekben megnyilvánuló klasszikus sertéspestistől (KSP) való elkülönítése csak kiegészítő laboratóriumi vizsgálatokkal lehetséges.

Hazánkban a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságának laboratóriuma jogosult az ilyen vizsgálatok elvégzésére. E vizsgálatok képezik az állategészségügyi hatósági intézkedések alapját.

Az ASP a bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző állatbetegségek csoportjába tartozik, amelynek hatósági megállapítása (a laboratóriumi vizsgálatok pozitív eredménye alapján) a járási főállatorvos hatásköre.

Állami kártalanítás

A betegség elfojtása/felszámolása érdekében hatósági rendelkezésre leötletett sertései után az állattartó állami kártalanításra jogosult. Az állami kártalanítás mértéke az állatok forgalmi értékének 100%-a. Amennyiben a sertéstartó az állat(ok) betegségét, vagy elhullását nem jelentette az állatorvosnak, akkor – az ASP későbbi hatósági megállapítását követően – a felszámolt állománya után állami kártalanításra nem jogosult, továbbá élelmiszerlánc-felügyeleti bírsággal sújtandó. Ez vonatkozik az állattartóval azonos beszámítás alá eső, fent említett személyek mulasztására is.

Forrás: the Center for Food Security & Public Health
IOWA STATE UNIVERSITY

NÉBIH ZÖLD SZÁM 06 80 263 244

A NÉBIH tevékenységéről részletesen honlapunkon tájékozódhat, ahol a szakterületek szerinti fontos információkat és aktualitásokat folyamatosan közzétesszük.

portal.nebih.gov.hu

RÖVID ISMERTETŐ

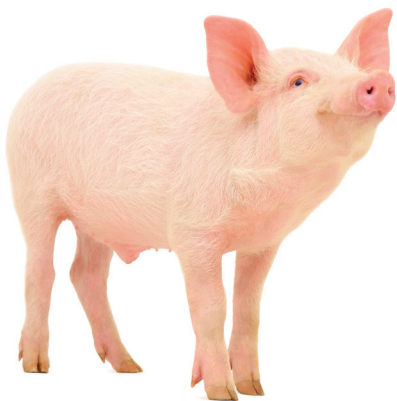
az afrikai sertéspestisről

ÉS KÖZÉP-EURÓPAI MEGJELENÉSÉNEK VESZÉLYÉRŐL

Bevezetés

Az afrikai sertéspestis (ASP) vírus okozta fertőző betegség, amely iránt Európában a házi-sertés és az európai vaddisznó fogékony. Afrikában a közönséges varacskosdisznó és egyéb disznófélék, valamint Ornithodoros nembe tartozó óvantagek (lágy kullancsok) játszanak szerepet a betegség fenntartásában. Európában az óvantagek ASP átvitelével kapcsolatos szerepéről még viszonylag kevés információ áll rendelkezésre.

A betegség vírusellenes állatgyógyászati készítményekkel nem gyógyítható és az állatok védőoltására engedélyezett, hatékony oltóanyag (vakcina) sem áll rendelkezésre.

Az ASP vírusa iránt a sertés és a vaddisznó minden életkorban fogékony és a megbetegedett állatok szinte kivétel nélkül elpusztulnak. Az ASP vírus az embert nem betegíti meg, ezért közegészségügyi jelentősége nincs, de a felelőtlen emberi magatartásnak a betegség terjesztésében döntő szerepe lehet.

Az ASP nagy gazdasági kárt okozó fertőző betegség, mert a betegségtől addig mentes országokba/régiókba való behurcolását követően csak szigorú igazgatási/rendészeti intézkedésekkel és jelentős anyagi áldozatok árán lehet felszámolni. Ugyanis a fertőzött állomá-

nyokat, és legtöbbször a velük kapcsolatba került állományok valamennyi sertését is, le kell ölni, az állathullákat a fertőzés terjedését kizáró módon ártalmatlanítani kell, a felszámolt sertésállományok tartási helyét ismétlenül fertőtleníteni kell, a sertésforgalmazást és felvásárlást regionális vagy országos szinten korlátozzák, az élő sertések, a sertéshús és a sertéshúsból készült félkész és késztermékek exportja nem engedélyezett.

Az említett intézkedések és korlátozások közvetlenül, vagy közvetve súlyos pénzügyi veszteséget okoznak a sertéstartóknak és a velük kapcsolatban álló felvásárlóknak, exportőröknek, vágóhidaknak és húsfeldolgozó üzemeknek is.

A hazai sertéságazat fennmaradása és középtávú fejlesztése szempontjából a betegség behurcolásának megelőzése nagyon fontos minden érdekelt számára. Az utóbbi évtized kedvezőtlen járványtani fejleménye, hogy az ASP vírusa 2007 elején Grúziában is megjelent, majd onnan részben a vaddisznók, részben a fertőzött házi-sertések és az ezekből származó élelmiszerek, élelmiszerv hulladékok, valamint az állat- és takarmányszállító járművek közvetítésével a betegség átterjedt a Kaukázus térségének országaira, továbbá Oroszországra, Ukrajnára és Fehéroroszországra is. Az Európai Unió tagállamai közül 2014-ben Litvániában, Lettországon, Észtországban és Lengyelországban is megállapították a betegséget elhullott vaddisznókban, illetve házi-sertés állományokban is. 2016-ban a betegség megjelent a Moldovai Köztársaságban is.

Az ASP közel száz éves történetében példátlan kiterjedésű és súlyosságú az a járvány, amely a Kaukázus térségéből kiindulva Oroszország európai területén, Ukrajnában és a balti államokban kialakult. Az ASP közép-európai megjelenésének kockázata és hazánk sertésállományainak veszélyeztetettsége az utóbbi egy évben jelentősen megnőtt, amit

tovább fokozott a 2016. évvégi kárpátaljai eset. Hazánk keleti határátkelőin elrendelt övintézkedések (az utasforgalomban a poggyászok szigorított ellenőrzése, a sertéshúsból készült, nem hőkezelt élelmiszerek elkobzása, az országra belépő teher- és személygépjárművek fertőtlenítése) is az ASP vírus behurcolásának megelőzését szolgálják.

AZ ASP BETEGSÉG NÉHÁNY SAJÁTOSSÁGA

A betegség kórokozója

Az ASP kórokozója vírusrendszertani értelemben az Asfarviridae család, Asfvírus nemzetségébe tartozó DNS vírus, amely a külső környezeti hatásokkal szemben rendkívül ellenálló. A fertőzött istállók /ólak és karámok padozatán, az alomszalmán, napfénytől védett helyen, heteken át fennmarad. A sertéshúsban és az abból készült nyers, vagy félkész termékekben több hétig, a fagyasztott húsokban évekig fertőzőképes marad. Csak erélyes fertőtlenítőszerrel pusztítható el, mert savas és lúgos közegben (pH 3,9 – 11,5 között) is megtartja fertőzőképességét. Az ASP vírusának különböző megbetegítő képességű törzsei léteznek és molekuláris biológiai vizsgálati módszerekkel legalább 22 genotípusa (I-XXII) különíthető el. A Kelet-Európában jelenleg cirkuláló és a hazai sertésállományt is veszélyeztető vírus a II-es genotípusba tartozik, megbetegítő képessége pedig kifejezett (azaz nagyon virulens).

A betegség terjedése

A beteg sertések valamennyi váladékukkal (bélárral, vizelettel, nyállal, orrváladékkal, ondóval, hüvely- és méhváladékkal) ürítik a vírust és ezáltal közvetlenül megfertőzik a velük érintkező társaikat. A sertéstartók, az állatgondozók, az állatfelvásárlók és a fertőzött állatok tartási helyén megforduló más személyek az említett váladékokkal szennyeződött lábbe-

livel, ruházattal, használati eszközökkel (villa, lapát, vödör, takarmányos kocsi stb.) szintén elhurcolhatják a betegség kórokozóját. Európában a keletről nyugat felé terjedő vírus nagyon virulens, ezért a házi-sertés állományokban tömeges megbetegedéseket, valamint elhullásokat okozhat. Vaddisznó állományokban szinte valamennyi megbetegedett állat elhullását okozza.

A betegség fontosabb tünetei

Az állat megfertőződésétől a betegségre gyanút keltő tünetek megjelenéséig terjedő lappangási idő 3-15 nap között változhat, de súlyos heveny megbetegedés esetén csupán 3-4 nap. A nagyon virulens vírustörzsek által okozott ASP az állat egy-két napi betegsége után elhullásra vezető túlheveny, vagy gyanút keltő tünetekkel jár és 5-10 napig tartó, de szintén elhullással végződő heveny kórformában is megnyilvánulhat.

Túlheveny (peracut) esetben az állattartó csupán azt észleli, hogy sertései rövid ideig bágyadtak és étvágytalanok, majd váratlanul elpusztulnak. A vadászterületen nagyobb számban elhullva talált (különböző korcsoportba tartozó) vaddisznók felvetik a túlheveny ASP gyanúját is.